

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danskeren 1

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danskeren 1", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 192. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1848_941-txt-shoot-idm7970.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Danskeren.

Et Ugeblad.

1848. Onsdagen den 14de Juni. Nr. 13.

Om Jyllands Befrielse og mine Jydske Hovmestere.

Jyllands Befrielse fra sine uforskammede *Tydske Giæster*, med de oprørske *Slesvig-Holstenere* i Spidsen, som gjerne vilde ædt det op med Hud og Haar, det er en saa vigtig, saa lykkelig, saa glædelig, saa uformodentlig og, vi kan godt lægge til, en saa *vidunderlig* Begivenhed, at ved Siden ad den kan det synes ikke blot latterligt, men barnagtigt at lægge mindste Vægt enten paa det løse *Blad* "om Jyllands Befrielse" jeg den *ellefte* Mai, i min store Vaande, lod trykke, eller om mine Jydske *Hovmestere*, som gav mig "Snyder" for det i *Aarhuus-Avis*, i *Viborger-Samler* og i *Fædrelandet*. For min *Person* maatte jeg derhos saameget bedre kunne forbigaae mine Jydske *Hovmestere* med Taushed, som maaskee de to *Ubenævnte* ligesaalidt som den *Benævnte* er *virkelige* Jyder, men alle Tre derimod synes at have endeel tilovers for min *Person*, og kun at hvæsse deres Penne mod mit *Blad* for den *gode Sags*: 194for det ædle Danske Blods, den mageløse Jydske Taalmodigheds og det nærværende umistelige Ministeriums Skyld. At jeg nemlig enten letsindig eller hjerteløs skulde raade til at rutte med det *Danske Blod*, som vi har lidt nok af, eller at jeg skulde miskiende den Jydske Taalmodighed, som jeg altid har berømt, det fristes vist Ingen af mine Læsere til at troe, saa, havde jeg gjort mig skyldig i noget af hvad mine Jydske *Hovmestere* beskyldte mig for, maatte det ene være deri, at jeg med mit *Blad* vilde, om jeg kunde, svække *Tilliden* til det *nærværende* Ministerium. Vistnok har jeg nu ogsaa herom allerede i "Danskeren" udtrykt mig *saa aabenhjertig* og *saa skiønsom** i Nr. 5 "om den Danske Konge og de Tydske Forrædere" og i Nr. 9 "Om Forslaget til en ny Skatte-Udskrivning under Krigen.", at det vilde være tilfredstillende for alle Ministeriets *veloplyste* Venner, men da jeg ogsaa ved denne Leilighed har maattet finde, at vor saakaldte politiske, som jeg paa *Dansk* vilde kalde *fædrelandske*, *Oplysning* ligger i Svøbet endnu, saa maa jeg see til, om denne for Øieblikket vigtige *Sag*, at udtrykke mig endnu tydeligere og mere tilfredstillende, da Ingen kan føle dybere end jeg, at den *Danske Folke-Sag*, som paa een Gang er en Livs og Velfærds, Freds og Friheds *Sag* for hele Riget, skal bringe alle *personlige Yndlings-Tanker* og alle *Parti-Hensyn* til Taushed.

195For denne *Hoved-Sags* Skyld vil jeg da ogsaa her fremlægge *Bladet*, som det var, da jeg ikke tør regne paa, at alle mine Læsere baade kiende og huske det, og det dog ene *selv* kan vise, om det var lagt an paa at drille Ministrene eller at tjene den *Danske Sag*.

"Gjort Gjerning staaer ikke til Ændring, og det nytter da ikke videre at tale om, *hvorvidt Jyllands Besættelse* af Fienden kunde være forebygget eller dog gjort ham *stridig*, det nytter ikke engang at tale om, hvorvidt det var *nødvendigt*, at *Hekla* skulde sprude Ild ind i *Jylland* og dermed opægge Fienden ei blot til at bombardere *Middelfart*, men Ingen veed, til *hvormegen* Haardhed og Grusomhed mod det arme *Jylland*, som er *værgeløst* i hans Haand.

At man derimod i *Kiøbenhavn* synes saa ligegyldig ved alt dette, at man, langt fra at tale om den snarest mulige Landgang med al vor Styrke til *Jyllands Befrielse*, snarere lykønsker os til, at *Fienden* ret skal sætte sig *fast* i *Jylland*, for at han des vissere kan blive afskaaret, naar *Svenskerne* kommer, det er sønderknusende for det *Danske Hjerte*.

Vil man virkelig spørge, om vi skal gaae over og lade os *slagte* i *Jylland* til ingen Nytte; da maa jeg virkelig svare: ja, naturligviis, *ligesom* vore Løveunger ved *Dannevirke* nys lod sig *slagte* for gamle *Danmark*, efter *Hverdagssnak*: til ingen Nytte, og ligesom de troe og kække *Jyder* saa tit har ladet sig *slagte* paa Øerne og paa Havet, til ingen anden kiendelig Nytte end et gyldigt Beviis paa, at det *Danske Folk* hængte ordenlig sammen til at staae Last og Brast med hinanden til sidste Mand!

Neppe har Nogen følt sig dybere bevæget end jeg ved den *fostbroderlige Røst* fra vore *Nordiske Grander*, og neppe er Nogen mere overbeviist om, at vi hellig kan have den *fostbroderlige Hjelp* behov i den store *Tydske Krig*, hvis Maal og Ende Ingen veed, men hverken var vi Hjelpen værd, ikke heller kunde den i Grunden nytte os, dersom vi havde tabt den *Danske Fædernelandskiærlighed*, der lader os føle, at vi har vore *Fædre* og *Mødre*, *Brødre* og *Søstre*, *Koner* og *Børn* i alle de Landskaber, som fra *Arilds-Tid* har i *Danmarks* Navn og for *Danmarks* Skyld døiet ondt og godt med hverandre.

Jeg siger derfor reent ud, at det er enten hjerteløst tænkt eller tankeløst sagt, at vi, naar vi har en *Styrke*, der kan rykke i *Marken*, skulde *koldsindig* beregne, om vi ikke, ved at opsætte *Jyllands*, det *forladte*, *trofaste* *Jyllands Befrielse*, til vi kunde naae den for *lidt bedre Kiøb*; thi faaer *Nørre-Jylland* det *Indtryk*, at vi betragter det som en nøgen, ubefolket *Hede*, eller dog som et *halvfremmed* Land, vi ikke vil *vove stort* for at vinde tilbage da har vi *tabt* *Jyllands Hjerte*, og det kan 197hverken vore *Nordiske Fostbrødre* eller al *Verdens Magt* enten tilbagevinde eller erstatte os.

Derfor raader den *Danske Fornuft*, der altid, ligesom vor *Herre*, seer *først* paa *Hjertet*, til at *vove alt*, *saasnart* som mueligt, for at *befrie Nørre-Jylland*, thi selv om det for *Øieblikket mislykkedes*, saa sikkrede vi os derved dog *Besiddelsen af Jyllands Hjerte*, som ikke blot maa være hele *Danmark* dyrebart, men uskatteerligt.

Men *hvorfor* skulde vi tænke, det vilde *mislykkes*? Tvivler Nogen af os om, at *hvor* vi end fandt det raadeligst at begynde, vilde *alle Jyder* som *Een reise sig* med *Glæde*, *slaae til* med hvad der faldt dem bedst i *Haanden* og *holde ud* til sidste *Blodsdraabe*? Og er der da ikke den høieste *Rimelighed* for, at med *Guds Hjelp*, som det vistnok er *Galskab* at glemme, hver en *Preuser*, der ikke blev liggende paa *Veien*, enten *snart* kom over *Koldingaa*, eller gik til *Hvile* i den!

Derfor, har gamle *Danmark* endnu *Lyst* til at leve og see gode *Dage*, da kæmpe *Danmark* som en *Løve* for *Nørre-Jylland*, hvordan det saa end skal gaae med *Resten*, thi uden *Nørre-Jylland* er der *intet* *Danmarks Rige*, og *Riget* maa dog være *tilstede*, for at kunne afgjøre sit *Mellemværende* med andre *Riger* og *Lande*!"

198Hvorledes nogen velvillig *Læser* heri kunde finde andet end *Yttringer* af levende *Deltagelse i Jyllands* sørgelige *Skæbne* og i det *Danske Riges* øiensynlige *Livsfare*, med *Yttringen* af det inderlige *Ønske*, at man her ikke vilde lade sig styre af *koldsindig* *Beregning* men af *varm* *Fædernelands-Kiærlighed*, det vilde være uforklarligt, naar man ikke vidste, hvor stor en *Rolle blinde Parti-Hensyn* og *luftige* politiske *Hjernespind* endnu, desværre, spille herinde. Nu, det er jo intet *Under*, saa hovedkulds som vi er kommet ind i *Statsmandskabet*, i de store *Verdens-Begivenheder* og i det *splinterny Tidsrum*, og det har, med *Guds Hjelp*, ingen *Nød*, at jo vi *Danskere*, som gode *Dannemænd*, vil opoffre vore *Hjernespind* og *Partihensyn*, med saameget andet og kiærere, for gamle *Danmarks* *Fred*, *Ære* og *Velfærd*, naar vi først ret faaer *Øinene* op og bliver rigtig vendt (*orienterede*) i den *splinterny Egn*; men at dette holder haardt, kan jeg godt mærke paa mig selv, saa naar jeg turde, for gamle *Danmarks* *Skyld*, da overlod jeg gjerne *Pennen* saavel som *Roret* til hvem der helst vilde bære *Ansaret* baade for *Penne-Førelsen* og for *Stats-Styrelsen*.

Da jeg imidlertid er en gammel *Fædernelands-Ven*, da jeg er en *Historie-Skriver*, der, under al sin *Grandskning*, fæstede *Øie* paa de *Love*, *Menneske-Livet* stadig, og i *Folkenes* store *Levnetsløb* 199klarlig følger, og da jeg endelig har havt *Leilighed* til at kiende *Tankegangen* og *Tilstanden* i det *fribaarne*, klarøiede og lovfaste *Engeland* bedre end de Fleste, saa føler jeg mig paa det stærkeste forpligtet til, med spændt *Opmærksomhed* at betragte *Tidens Tegn* og *Tidens Løb*, især i mit *Fæderneland*, med al *Flid* at klare mine egne *Anskuelser* om det *Betimelige*, som altid er det bedste, og at bidrage alt hvad jeg kan til et lykkeligt *Udslag* for *Danmark* af de saare indviklede og farlige *Omstændigheder*, hvori det aabenbar befinder sig.

Uagtet derfor vor *Jernbane-Tid* gjør det nødvendigt baade at fatte hurtige *Beslutninger* og, om mueligt, at udføre dem i samme *Øieblik*, hvorved der let indløber *Feil*, saa kan jeg dog forsikkre baade mine *Jydske Hovmestere* og alle mine *Læsere*, at jeg, som aldrig var en meget *letsindig* *Skribent*, aldrig har været det mindre end nu, da jeg klarlig seer, at ikke blot *Ministrene*, men *alle* *Dannemænd*, og ei mindst de *Danske Skribenter*, har et stort *Ansvar*, baade for *Samtid*, *Efterslægt* og for *Verdens-Historiens* *Høiesteret*, da det ingenlunde blot er *Hertugdømmerne Slesvig* og *Holsteens* *Stilling* til *Danmark*, men *Danmarks* og hele vort *Nordens* *Stilling* til *Tydskland*, til *Engeland*, til *Europa* og til hele *Menneske-Slægten*, der *nu skal* afgjøres og vil blive afgjort, enten til vort *mageløse* 200Held eller vor *ubodelige Skade*, enten til vor *udødelige Ære* eller vor *uslukkkelige Skam*.

Under disse *Omstændigheder* maa enhver *oplyst Dannemand* være rede til ligesaa vel at *vove det Hele*, som til at *opoffre sig selv*, og jeg kan forsikkre mine *Jydske Hovmestere*, at turde jeg troet, jeg, enten ved at staae eller falde, kunde bidrage mere til *Danmarks Frelse*, end ved at sidde stille med aabne *Øine* og flydende *Pen*, da skulde jeg for længe siden, ligesom *begge* mine *Sønner*, have meldt mig til *Tjeneste* hos *Krigsministeren*, og jeg skulde gjort det med *Fornøielse*, da jeg kan see, han er *endygtig* *Mand*, der ikke bygger *Kasteller* i *Luften*, men veed hvad han vil, og udvikler en *Driftighed*, der hos os endnu er en saa sjelden *Dyd*, at den maa dobbelt berømmes. Om jeg derfor end vilde, som jeg ikke vil, noget *Menneske* "tillivs" uden hvem der aabenbar vil *Danmark tillivs*, da kan mine *Jydske Hovmestere* være sikkre paa, det

blev ikke Krigsministeren, der ikke blot i alle Maader vilde være mig meget for stærk at brydes med, men som jeg ønsker og haaber skal selv i *Verdens-Historien* om *Danmarks Oprejsning* faae Navn af den *Umistelige*.

Naar jeg derfor i Bladet om *Jyllands Befrielse* udtrykte min Overbeviisning om Nødvendigheden af *hurtig* Hjelp, uden Spørgsmaal om hvad derved maatte *voves*, da vidste jeg vel, at denne Overbeviisning slet ikke deelttes af *det Parti*, der kalder vort nærværende Ministerium *sit*, og kunde da frygte for, at den heller ikke var Krigsministerens, men just *derfor* skulde jeg, efter min Forstand, *yttre* den, og kunde det saameget sikkert, som der var ingen Fare for, man *iblinde* fulgte *mit* Raad.

Paa den ene Side maa nemlig jo dog enhver, som med Liv og Sjæl er *Danmark hengiven*, see langt mere paa *Midlerne* til Danmarks Redning end paa nogen *Person*, eller paa noget andet *Parti* end *det Danske Folk*, og paa den anden Side er det *ikke* et *folkeligt* Ministeriums *Venner*, men netop dets *Fiender*, som maae ønske, det skal drømme sig selv ufeilbart og urokkeligt, eller tee sig, som det var baade almægtigt og alvidende; men dertil *frister* man dog aabenbar et Ministerium, ved med lukkede Øine at holde det i Kjølen og, saavidt mueligt, binde Munden paa alle Indvendinger ikke blot mod Ministeriets Handlemaade, men ogsaa mod dets muelige Tankegang. Vil derfor det igunden slet *ikke overlegne* Parti hos os, som kalder sig *det ministerielle*, virkelig giælde for *det Danske*, ja, vil de ikke i Blindhed *undergrave* det Ministerium, de synes at *trøe paa*, da maae de virkelig ikke blot kunne finde sig i, at jeg, som ønsker det nærværende Ministerium frit Mod, god Lykke, mange Aar, stor Ære og alt hvad som godt er, siger reent ud hvad *jeg mener* om dets Greb paa den store 202Verdens-Begivenhed, hvori det blev deres store men vanskelige Kald at gribe *Dansk* og *Nordisk* ind, men de maae opmuntre mig dertil af alle Kræfter, da det umuelig kan skade, men lettelig gavne *baade* Ministeriet og den *Danske Sag!*

Jeg veed jo nok, hvoraf det kommer, at vort saakaldte *liberale Parti* er af ganske andre Tanker, thi hvad der hidtil er prædiket paa Tagene hos os, som den høieste politiske Viisdom, det er jo det fine, franske Hjernespind fra *Ludvig Philips* Tid, hvorefter ethvert *Parti-Ministerium*, der veed, det staaer og falder med *Folke-Meningen*, og kan dog umuelig behage alle, maa see til, paa alle muelige Maader at *sikre sig* de fleste Stemmer i Folkeraadet, som den eneste *berettigede* Folkestemme, og at *beherske* Dagbladene, som Udtrykket for den *offenlige* Mening; men at dette "gyldne Greb" paa Stats-Klogskaben er af *Fransk Guld*, der kun glimrer, men aldrig holder Prøve, det skulde dog ikke blot *Ludvig Philips* og *Guizots*, men især *Napoleons* Historie have lært os, og naar man vil vide, hvordan et *Parti-Ministerium* bedst kan holde sig, og, naar saa skal være, med Æren trække sig tilbage, da skulde man dog virkelig itide gaae over *Kanalen* og, lidt grundigere end *Guizot* og *Ludvig Philip*, studere den *Engelske* Forfatnings og de *Engelske* Parti-Ministeriers Historie.

203Da vilde man blandt andet lære, hvad jeg har lært, at *ethvert* Ministerium, der vil hvile trygt paa *Folke-Meningen*, maa stille *Fædernelandets* Ære og Fordeel i *Spidsen*, som hævet over *alle* Parti-Hensyn, og det i alle Maader det *virkelige* Fæderneland, uden alt Tillæg af egen Indbildning, og dernæst maa det, baade i *Folke-Raadet* og i *Dag-Bladene* holde den *offenlige* *Forhandling* aaben, om *hvad* der i hvert givet Tilfælde er Fædernelandets værdigt og gavnligt, saa Partierne i *Ordets* Kreds har frit Spillerum (fair play). Derved faaer nemlig ikke blot Mod-Partiets Misundelse og Misfornøielse Luft, saa de sædvanlig ei gjør videre Skade, men derved hindres Tvisten fra at spilles over i *Hjernespindets* ufrugtbare eller *Personlighedernes* farlige *Egne*; derved holdes Ministeriet og dets Parti bestandig i Aande og nødes til at være paa deres Post; og derved alene kan Ministeriet bestandig have den nødvendige *Oplysning* om, *hvad* det tør haabe, *hvad* det kan vove, og *naar* det er klogest at trække sig tilbage. Denne *Oplysning* maa imidlertid ethvert Ministerium helst ønske sig og faaer tillige sikkert af de *selvstændige* Medlemmer i Folkeraadet og de *uafhængige* Penne i Læseverdenen, som, uden alle Parti-Hensyn, kun har *Folkets* og *Fædernelandets* Tarv for Øie; thi dels er Roes kun noget værd af hvem der tør laste, og dels vil der fra denne Side 204komme mangt et Vink, som man kan benytte uden at blive giældbunden. Jeg er ogsaa ganske vis paa, at denne Tankegang er ligesaa ægte *Dansk* og *Nordisk*, som den er *Engelsk*, thi naar jeg i forrige Tider, efter min Børnelærdom her hjemme, gjorde *Engelskmanden* Indvendinger mod endeel af dette og meget andet i det offentlige Liv, som stridende mod en høiere Theori, og han da koldsindig beviste mig, at det har sin gode *Virkning* (it works well), da maatte jeg nødvendig indrømme, at *den* Theori, der ikke kan forliges med det Løb, hvori Kræfterne har deres *gode* *Virkning*, den maa være meget *slet*, og kan umuelig have hjemme i "Kæmpers Fødeland", hvor man altid seer paa *Virkningen*.

Enten derfor min Mening om *Jyllands Befrielse* var ret eller gal, saa burde man indsee, at *Yttringen* deraf var i sin ønskelige Orden, og gav *Ministeriet* mere *Oplysning* om den *virkelige* *Folke-Mening* i dette Stykke, end alle de Blade, der prækede og alle de Breve, der aandede *blind*, uindskrænket *Tillid* til Krigsministerens Almagt og Alvidenhed, thi det saaes ikke blot heraf, hvad en gammel Fædernelands-Ven og folkelig Ordfører tænkte om den vanskelige og meget vigtige Sag, men *Maaden*, hvorpaa Bladet optoges i de *Jydske Aviser*, lærde ogsaa, at dets Tankegang var paa ingen Maade *Jyderne* fremmed eller mod²⁰⁵bydelig, saa det vel kunde fortjene at overveies endnu engang, hvad man helst skulde gjøre.

Spørgsmaalet var nu aabenbar, som jeg sagde, om man, saasart vore Tropper, ligesaa godt *anden* som *første* Gang, kunde rykke i Marken, skulde gaae over til *Jylland* og gjøre sit Bedste, *eller* man, ved at bie paa

fremmed Hjelp, skulde staae Fare for at *Jyllands* Hjelpekilder eller dog dets *Taalmodighed* udtømdes, og hvad end *Krigsministeren* fra Begyndelsen kan have tænkt herom, saa veed vi dog, at han, i de samme Dage, da mine *Jydske Hovmestere* holdt Straffeprækenen for mig, besluttede sig til uden videre Ophold at komme *Jylland* til Hjelp. Da det nu ligesaa lidt den treogtyvende som den ellefte Mai lod sig *beregne*, om vore Tropper i *Jylland* vilde faae med en overlegen Styrke at gjøre, saa skal det lære mine *Jydske Hovmestere*, at skjøndt *Krigsministeren* vistnok baade regner meget *bedre* og meget *hellere* end jeg, saa er han dog enig med mig om, at i den ligefra Begyndelsen meget *vovelige* Krig, vi har med hele *Tydskland*, gaaer det ikke an at *regne* saa nøie paa en halvsnees Tusind Mand meer eller mindre, som man ellers, efter Konstens Regler, skulde. Ja, at *Krigsministeren* til Slutning vilde og maatte slaae en Streg over *Regningen*, som *ubetimelig*, det burde mine *Jydske Hovmestere* forudseet; thi efter hvilket *Regnestykke* mener 206de vel, det var, at vore 8000 Mand blev staaende ved *Dannevirke*, efter *Konst-Sproget*, i Luften, mens *Preuserne*, med *Jernbanen* og hele *Tydskland* i Ryggen, kunde voxet til 100000, uden at vi engang vidste det, og voxde virkelig, efter deres egen Angivelse, til henved 30000 Mand, som vilde baade knust og slugt os med eet, om de havde faaet Lov og Lykke til det. *Hvormange* Fiender der var i *Jylland*, veed jeg rigtig nok ikke, men at *Preuserne* uden *Hannoveranerne* ikke var saa mange, som med *Hannoveranerne*, det følger dog af sig selv, og da vore *Løveunger*, efter Tilstødet af Reserven, var endeel *flere* end da de stod og stod med Ære ved *Dannevirke*, saa maatte *Nørre-Jylland* jo været meget lidt vært i *Danmarks* Øine, naar det ikke vilde vovet nær saa meget for *Jyllands* Befrielse, som for Stillingen ved *Dannevirke*, der dog, efter *Krigsministerens* eget Skjøen, i Længden ei med den Magt lod sig forsvare.

Jeg taler her frit om *Vovespillet* ved *Dannevirke*, dels fordi at om end jeg tav, vilde dog hverken *Tydskerne* eller *Verdens-Historien* tie, og dels fordi jeg finder ethvert *saadant* *Vovestykke* af os under denne Krig ikke blot *forsvarligt*, men *nødvendigt*; thi skulde vi fulgt *Regnebogen*, da maatte vi aldrig begyndt Krigen, men har vi sagt A, maae vi ogsaa sige B, og det var ægte *Dansk-Nordisk*, at vi sagde A, det var ikke blot *Stærkodder*, som aldrig talde sine Modstandere, før han havde slaaet dem, men det var, iblandt andre, ogsaa *Niels Ebbesen*, der aldrig var blevet *Danmarks* *Befrier*, dersom han havde brudt sig om, at hans *tredsindestyve* Mand var i Tal ingen Ting mod *Grev Geerts Tusinder*. Selv som Præst ved *Vartou* maa jeg vide, hvad jo staaer i *Skriften*, at hvem der kun kan stille *titusind* Mand i Marken, maa betænke sig vel, før han dermed møder ham, der kommer med *Tyvetusinde*, men naar *Danmark* til sit eget 207 *Forsvar* møder hele *Tydslands* tredobbelte Styrke, da kan og skal det trøste sig ved, at det er langt fra at være første Gang, men er *Danskernes* gamle Vane, der fra *Arildstid* fælde, at til *Markens* *Forsvar* havde de altid ligesaa megen *Lykke* som de havde *Løvemod* med sig, og da vi nu, Gud skee Lov! har opdaget, at vi af *Løvemodet* har langt mere tilbage, end vi selv vidste, saa skal vi ogsaa trøstigt regne paa, at vi af god *Lykke* har langt mere ivente, end *Tydskerne* drømmer om. Har derfor end Aaret 1848 allerede overrasket os selv og *Tydskerne* med mange *lykkelige* Vendinger for *Danmark*, hvoraf den sidste ei engang var *Preusernes* *Udfart* af *Jylland*, men *Danskernes* *Indfart* i *Slesvig*, saa skal vi dog ingenlunde tænke, at *Lykken* er udtømt, men kun, hvor det gjælder *Markens*, og i det Hele *Modersmaalets*, *Fædernelandets* og *Danskhedens* *Forsvar*, kun med frisk Mod trække paa *Danmarks* gode *Lykke*, og smile, naar *Tydskerne* lader os høre, at hos os er *Lykken* bedre end *Forstanden*!

Under disse gode Varsler vil jeg tage venlig Afsked med mine *Jydske Hovmestere*, som jeg er vis paa, dog slet ikke ønskede, at *Jyllands* *Taalmodighed* skulde blevet sat paa en haardere Prøve, end Tilfældet var, og vilde selv fornøiet sig ved det, om vore Tropper var kommet *tidsnok* til at hjelpe *Preuserne* med *Indpakningen*, har vist ogsaa alt fornøiet sig over, at de var paa gode Veie dertil og kom netop *tidsnok* til at vise, at den *Danske Hær*, som man længe havde læst om i de *Tydske Aviser*, var *Tydskerne* *nærmere* end de enten tænkte eller ønskede. Men det er iaar et besynderligt Veir med Mørke og Solskin og Mørke og Solskin igien over *Danmark* hverandet Øieblik, saa det kan let hænde sig, jeg skriver en af Dagene et Blad igien, som slet ikke huer mine *Hovmestere*, og derfor vil jeg bede dem at læse mine Blade to Gange, førend de tænker, enten at de er skrevet med 208 *Letsindighed*, eller at det er *saadanne* Blade, der sætter ondt Blod i Folk!

For Resten være det mit Raad til alle *Dannemænd*: aaben Færd i alle Maader, og ingen Kiællinge-Snak om, at det maa dølges for os hvad der tænkes og hvad der skeer, for at det ikke skal *forraades til Fienden*! Uden *Aabenhed* og *Offenlighed* i alt hvad der angaaer det Hele, kan den *varme Deltagelse* i *Fædernelandets* Vee og Vel aldrig bestaae, og dog er den vor eneste *skjulte Hjelpekilde* i den store Kamp, hvortil *Fienden* gjerne maa vide, vore synlige Midler kun er faa og smaa. Lad os derfor frede om denne vor *skjulte Hjelpekilde*, der ei kan *forraades til Fienden*, men røber sig kun selv paa *Kampens* Dag i *Løvemodet*, i *Aandsnærværelsen*, i *Sindigheden*, *Kraften* og *Klarheden*, der, til vor *Lykke*, altid overraske *Fienden* og skal, med *Guds* Hjelp, kun overtræffes af *Lykken*, som følger dem!

Efterskrift.

Atter, hvis det er andet end blind Alarm, synes *Fienden* at styre til *Nørre-Jylland*, og skjøndt jeg selv troer, at

gik han *nu* derop, da løb han i *Fælden*, saa vilde dog alt været meget *sikkrere*, naar vi baade den 28de Mai og siden havde vidst at benytte vor *samlede Styrke*; thi da kunde vi, som har *Søen* i vor Magt, slaaet ned som *Lynild* baade i *Flensborg* og hvor vi vilde, saa *Vrangel* og *Halkett* havde neppe seet hinanden enten 5te Juni eller meer paa denne Jord!